

Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos
Sosiaali- ja terveysministeriö

Viite: viranomaisohjaus 5.3.2026, VN/7718/2026-STM-1

Lupa- ja valvontaviraston järjestämislain 30 §:n 2 momentin mukainen selvitys sosiaali- ja terveydenhuollon yhdenvertaisesta toteutumisesta vuonna 2025

Kymenlaakson hyvinvointialue

Johtopäätöksiä valvontahavainnoista saadusta kokonaiskuvasta

Hyvinvointialueen omavalvonta on toteutunut vaihtelevasti. Hyvinvointialue on tehnyt tasaisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tarkastustoimintaa. Valvontatoiminta on kohdentunut sekä omaan että ostopalvelutuotantoon. Hyvinvointialueen mukaan sillä on ollut toimivat keinot huolehtia myös omassa toiminnassa havaittuihin puutteisiin. Omavalvontaan ohjatuiden asioiden käsittelyssä on ollut hyvinvointialueella tarkennettavaa. Henkilöstön saatavuudessa on ollut puutteita.

Hoitoon pääsyssä on ollut puutteita.

Lasten ja nuorten mielenterveys-, päihde- ja riippuvuustyössä on ollut kehitettävää.

Yhteisöllisen asumisen palveluissa on ollut kehitettävää.

Hyvinvointialue on esittänyt huolen taloudesta todeten, että rekisteröinneistä tulee myös taloudellisia vaikutuksia.

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen

Omavalvonnassa on ollut kehitettävää. Hyvinvointi ja terveyden (hyte) edistäminen monialaisena kokonaisuutena edellyttää yhteistyötä eri toimialojen ja organisaatioiden välillä. Omavalvontaohjelmassa on kirjaus hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä, mutta puutteiden korjaamistapojen kirjaamisessa on kehitettävää. Omavalvonnassa on huomioitava hyte-tehtävät ja koko hyten kokonaisuus, mukaan lukien ehkäisevä päihdetyö ja siihen liittyvä erityislainsäädäntö. Omavalvonnasta tehtyihin havaintoihin perustuen kaikille hyvinvointialueille, Helsingin kaupungille ja HUS-yhtymälle on annettu ohjausta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi. Ohjausta on annettu alueellisten hyvinvointikertomusten ja suunnitelmien laadinnasta, mielenterveyden edistämisestä sekä kuntien kanssa tehtävästä yhteistyöstä. (Ohjaus.)

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut (pl. psykiatrinen esh)

Lasten ja nuorten mielenterveys-, päihde- ja riippuvuustyössä on ollut kehitettävää. Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteinen asiakas- tai hoitosuunnitelma ei ole vakiintunut käytäntö yhdelläkään hyvinvointialueella. Yleisesti voidaan todeta, että alaikäisten vieroitus- ja katkaisuhuoltoon pääsyssä on vaihtelua. Palvelu tuotetaan pääosin lastensuojelulaitoksissa ja siihen pääsyn edellytyksenä on yleisesti huostaanotto tai kiireellinen sijoitus. Monella lapsella ja nuorella on pelko hakea apua ja pelko tulla leimatuksi. Lisäksi nuoret pelkäävät huostaanottoa, eivätkä ole tietoisia muista lastensuojelun tukitoimista ja soten palveluista. Nuorille ongelmia aiheuttavat sirpaleiset palvelurakenteet, työntekijöiden vaihtuvuus ja aikataulujen yhteensovittamisen vaikeus. (Ohjaus.)

Hyvinvointialueella pyritään yhteensovittavaan johtamiseen ja kehitetään kahta laajan palvelun perhekeskusta sekä päihdepalveluja ja Nuorten Matala -mallia vahvistetaan. Nuorten päihdehoidon malli etenee. Hyvinvointialueella vahvistetaan opiskeluhoitopalveluiden ja koulutuksenjärjestäjien yhteistyötä ja määritellään selkeästi alaikäisen kohdalla lievä, keskivaikea ja vaikea päihdeongelma ja missä niitä hoidetaan. Toimijoiden välisen tiedonkulun ajantasaisuus on kehittämiskohteena. Terveystieteiden toteutettavan päihdehoidon rinnalle rakennetaan yhteensovitettu sosiaalipalveluiden antaman tuen kokonaisuus. (Ohjaus.)

Lasten ja nuorten hoitoon ohjaamisessa on ollut kehitettävää. Päihdepsykiatrisesti lievästi ja keskivaikeasti oireilevat lapset ja nuoret putoavat usein palvelujärjestelmän väliin. Lapset ja nuoret ohjautuvat usein suoraan erikoissairaanhoidon ilman matalamman kynnyksen väliportaita. Edelleen kehitettävää on lasten ja nuorten palvelupolkujen selkeyttämisessä ja yhtenäistämässä sekä oikea-aikaisen hoidon ja tuen varmistamisessa kaikissa nivelvaiheissa. (Ohjaus.)

Menettelyissä on ollut puutteita. Lastensuojelulain mukaista yhteydenpidon rajoittamispäätöstä ei ole aina tehty. Hyvinvointialueella ei ole lakisääteistä rekisteriä hyvinvointialueelle lastensuojelulain mukaisesti sijoitetuista lapsista. Hyvinvointialueen mukaan sen henkilöstö on saanut runsaasti koulutusta itsemääräämisoikeuteen liittyen. (Kantelu, valvonta, ohjaus.)

Henkilöstön saatavuudessa on ollut vajetta, erityisesti lastensuojelun sosiaalityöntekijöistä. (Ohjaus.)

Työikäisten sosiaalipalvelut

Ei valvontahavaintoja.

Mielenterveys-, päihde- ja riippuvuuspalvelut

Lasten ja nuorten mielenterveys-, päihde- ja riippuvuustyössä on ollut kehitettävää. Hyvinvointialueella kehitetään kahta laajan palvelun perhekeskusta. Päihdepalveluja ja

Nuorten Matala -toimintamallia vahvistetaan. Nuorten Matala -toimintamalli perustuu sosiaali- ja terveydenhuollon yhteiseen alkuarviointiin ja moniammatilliseen työotteeseen. Tiedonkulku ja roolien selkeyttäminen ovat edelleen kehityskohteita, vaikka sinänsä YTA-sopimus ja tiekartat antavat rakenteelliset raamit yhteistyölle. (Ohjaus.)

Lasten ja nuorten hoitoon ohjaamisessa on ollut kehitettävää. Päihdepsykiatrisesti lievästi ja keskivaikeasti oireilevat lapset ja nuoret putoavat usein palvelujärjestelmän väliin. Lapset ja nuoret ohjautuvat suoraan erikoissairaanhoidon ilman matalamman kynnyksen väliportaita. (Ohjaus.)

Yhteisöllisen asumisen palveluissa on ollut kehitettävää. Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien yhteisöllinen asuminen on painottunut hyvin vahvasti yksityiseen palvelutuotantoon. Yhteisölliseen asumiseen pääsyn odotusaikaa hakemuksen vireilletulosta palveluun pääsyyn ei seurata mielenterveys- ja päihdekuntoutujien yhteisöllisessä asumisessa. (Ohjaus.)

Vammaisten henkilöiden palvelut

Palveluun pääsyn odotusaikaa ei ole seurattu. Vammaisten yhteisöllisen asumisen odotusaikaa hakemuksen vireille tulosta palveluun pääsyyn ei seurata. (Ohjaus.)

Perusoikeudet eivät ole aina toteutuneet. Kehitysvammaisten laitoshoidossa ei ole aina toimittu lainmukaisesti rajoittamistoimenpiteiden käytössä. (Kantelu.)

Iäkkäiden sosiaalihuollon palvelut

Tarkastustoiminnassa ei ole aina huomioitu muuttunutta lainsäädäntöä. Hyvinvointialueen toimittamissa iäkkäiden sosiaalihuollon palveluja koskevissa tarkastuskertomuksissa on sovellettu vanhentunutta lainsäädäntöä. (Tarkastuskertomus, ohjaus.)

Henkilöstömitoitus. Omavalvonnasta tehtyihin havaintoihin perustuen kaikille hyvinvointialueille ja Helsingin kaupungille on annettu ohjausta, että iäkkäiden ympärivuorokautisen palveluasumisen henkilöstömitoituksen on vastattava asiakkaiden palvelujen tarvetta. (Ohjaus.)

Yhteisöllisen asumisen asumispalveluissa on ollut kehitettävää. Ikääntyneiden yhteisöllinen asuminen on painottunut hyvin vahvasti yksityiseen palvelutuotantoon. Ikääntyneiden yhteisöllistä asumista on ollut tarkoitus lisätä vuonna 2025. Ikääntyneiden yhteisöllisen asumisen asiakkaat ovat paikoin liian hoidollisia yhteisölliseen asumiseen. (Ohjaus.)

Itsemääräämisoikeuden rajoittamisessa, perushoidossa ja kirjaamisessa on ollut puutteita. Ympärivuorokautisessa palveluasumisessa asukkaan perushoito ei ole aina kaikilta osin ollut asianmukaista eikä ajoitustoimenpidepäätöstä ja kirjaamista ole aina tehty asianmukaisesti. (Kantelu, ohjaus.)

Henkilöstön osaamisessa ja lääkärikonsultaatioiden saatavuudessa on kehitettävää koko Etelä-Suomen aluehallintoviraston alueella. Omavalvonnasta tehtyihin havaintoihin perustuen hyvinvointialueille ja Helsingin kaupungille on annettu ohjausta, että iäkkäiden ympärivuorokautisen palveluasumisen yksiköissä tulee varmistaa henkilöstön osaaminen asiakkaiden terveydentilan seurannassa ja äkillisiin muutoksiin reagoimisessa. Lisäksi tulee varmistaa lääkärikonsultaatioiden saatavuus kaikissa tilanteissa. Ohjausta on annettu myös iäkkäiden kaatumisten ennaltaehkäisystä sekä kaatumistapaturmien seurannan huomioimisesta. (Ohjaus.)

Perusterveydenhuollon avo- ja vuodeosastohoito sekä suun terveydenhuolto

Hoitoon pääsyssä on ollut puutteita. Hoitoon pääsy perusterveydenhuoltoon kuuluvaan kiireettömään hoitoon lääkärille, eikä lasten puheterapianpalveluihin ole aina toteutunut laissa säädettyjen määräaikaisten puitteissa. Hyvinvointialueen mukaan alkuvuodesta 2025 kiireettömän hoidon saatavuus on uuden virtausmallin myötä parantunut merkittävästi aikaisemmasta. Esimerkiksi suun terveydenhoitoon pääsy on pysynyt 90 % tasolla. (Valvonta, ohjaus.)

Menettelytavoissa on ollut puutteita. Tiedonkulku potilaan hoitopaikasta ja omaisen informointi ei ole aina toteutunut. Hyvinvointialueella on ollut epäselvyyttä DNR-päätöksen, palliatiivisen hoitolinjan ja saattohoitopäätöksen eroavaisuuksista, eikä niitä koskevia potilasasiakirjamerkintöjä ole aina laadittu asianmukaisesti. Myöskään potilaan huolellinen tutkiminen ei ole aina toteutunut, diagnostiikassa on ollut viivettä ja potilaan itsemääräämisoikeutta on rajoitettu. (Kantelu.)

Somaattinen erikoissairaanhoito

Hoitoon pääsy on parantunut. Hyvinvointialueen mukaan erikoissairaanhoidossa yli 180 vrk odottavien osuus on pienentynyt merkittävästi ja 9/2024 yhdenkään lapsen tai nuoren odotusaika psykiatriseen hoitoon tai hoidon tarpeen arviointiin ei ylittänyt 90 vuorokautta. Alkuvuonna 2025 tilanne on ollut hyvinvointialueen mukaan se, että psykiatriseen hoitoa ei odota yhtään alle 23 -vuotiasta. (Ohjaus.)

Menettelytavoissa on ollut puutteita. Hyvinvointialueella ei ole aina keskusteltu potilaan tai tarvittaessa potilaan läheisen kanssa potilaan hoidosta, hoidon rajaamisesta tai DNR-päätöksestä. Myöskään potilasasiakirjoja ei ole aina laadittu asianmukaisesti. (Kantelu.)

Ensihoito ja päivystys

Hoidon toteutuminen ei ole aina ollut kaikilta osin asianmukaista. Potilaan itsemääräämisoikeus yhteispäivystyksessä ei ole aina toteutunut. Myöskään potilasasiakirjamerkintöjä ei ole aina laadittu asianmukaisesti. (Kantelu.)

Omavalvonta ja valvonta

Valvontalain mukaisen ilmoitusvelvollisuuden toteutumisessa on ollut kehitettävää.

Hyvinvointialue on toimittanut valvontalain mukaisia ilmoituksia melko vähän.

Omavalvonnasta tehtyihin havaintoihin perustuen kaikkia Etelä-Suomen aluehallintoviraston alueen hyvinvointialueita, Helsingin kaupunkia ja HUS-yhtymää on ohjattu valvontalain 34.2 §:n mukaisesta ilmoitusvelvollisuudesta. (Ohjaus.)

Henkilöstön saatavuudessa on ollut vajetta, erityisesti lääkäreistä muun muassa perusterveydenhuollossa, psykiatriassa ja silmätaudeissa. (Ohjaus.)

Huumausainelääkkeiden käsittelyssä, huumausainelääkehoidon toteuttamisessa huumausainelääkkeiden kulutusseurannan säilyttämisessä on ollut epäselvyyttä ja kehitettävää koko Etelä-Suomen aluehallintoviraston alueella.

Omavalvonnasta tehtyihin havaintoihin perustuen hyvinvointialueille, Helsingin kaupungille ja HUS-yhtymälle on annettu ohjausta huumausainelääkkeiden käsittelystä ja huumausainelääkehoidon toteuttamisesta ympärivuorokautisessa palveluasumisessa sekä huumausainelääkkeiden kulutusseurannan säilyttämisestä sosiaalihuollon toimintayksiköissä. (Ohjaus.)

Muistutusvastausten käsittelyssä on ollut puutteita ja kehitettävää. Muistutukseen annetut vastaukset ovat olleet paikoin riittämättömiä tai muistutukseen ei ole vastattu. Hyvinvointialueen kanssa käydyssä keskustelussa on korostettu, että ajallaan ja riittävän kattavasti annettu vastaus muistutukseen voi johtaa siihen, ettei asiaa tarvitse uudelleen käsitellä kanteluna. (Kantelu, ohjaus.)

Yhteisöllisen asumisen palveluissa on ollut kehitettävää. Yhteisöllisessä asumisessa on vanhoja tiloja, jotka eivät täytä nykylainsäädännön vaatimuksia. Käytössä on soluasuntoja, joissa kahdella asiakkaalla on yhteiset saniteettitilat ja keittiö. Toiminnassa ei aina ole aina huomioitu muuttunutta lainsäädäntöä, ja yhteisöllisen asumisen toiminta muistuttaa ympärivuorokautisen palveluasumisen toimintaa. Yhteisöllisessä asumisessa järjestetään sosiaalista kanssakäymistä edistävää toimintaa, mutta sen sisältöä ei osata aina räätälöidä asiakkaiden tarpeiden mukaisesti. (Ohjaus.)

Lisätietoja antavat tarvittaessa ryhmäpäällikkö Sari Vainikainen ja sosiaalihuollon johtava ylitarkastaja Sari Husa, puh. 0295 254 000 (vaihde).

Ratkaistu: 29.04.2026
Ratkaisija: Oresmaa Niina (LVV)
Virka-asema: Yksikön päällikkö
Esittelijät:
Vainikainen Sari (LVV), Ryhmäpäällikkö

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu
asiankäsittelyjärjestelmässä.
Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Selvitys
29.4.2026
LVV-S/33957/2026
Julkinen

Lupa- ja valvontavirasto

Postiosoite: PL 20, 13035 LVV

Puhelinvaihde: 0295 254 000

kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi